

- samfunn@vl.no
- tips til avdelingen: 22 310 425
- flere nyheter på vl.no/samfunn

samfunn

Firedagersuke

■ Dårlige tider i møbelbransjen gjør at Ekornes innfører firedagersuke de neste tre månedene. Fra og med neste uke og fram til februar neste år blir det bare jobb fire dager i uka for de 1.100 av Ekornes' ansatte som jobber ved møbelselskapets seks fabrikker og på hovedkontoret i Sykkylven, skriver administrerende direktør Nils-Fredrik Drabløs i Ekornes i en pressemelding. ©NTB

'Snever elite'

■ Fremskrittspartiet vil avvikle ordningen som gir kunstnere stipend og garantiinntekt fra staten. Men et representantforslag om å halvere støtten allerede fra neste år, fikk ikke tilslutning i Stortinget i går. Frp slår fast at partiet ikke ønsker at en «snever elite skal forvalte fellesskapets kulturmidler kun til glede for en egen snever krets». ©NTB

Nedbemanning på helsa løs

■ Høyere dødlighet. ■ Skilsmisse. ■ Uføretrygd. ■ Barna får dårligere karakterer.

Håvard Therkelsen

havardt@vl.no

22 310 486

Tømmerbas Bård B. Sogge frykter for jobben etter at Skanska kutter 800 stillinger i Norge.

Når arbeidsgivere kutter arbeidsplasser for å redde økonomien, går det på helsa løs til dem som må gå. Førsteamanuensis Mari Rege ved Universitetet i Stavanger har sammen med Kjetil Telle i Statistisk Sentralbyrå (SSB) forsket på hva som skjer med dem som opplever nedbemanning.

– Resultatene er alarmerende: Mange vil aldri komme seg inn i ny jobb. For dem er uføre-stønad et sannsynlig utfall, sier Mari Rege.

Hun påpeker også de alvorlige helsemessige følgene av å miste jobben.

– Dødeligheten er høyere blant dem som opplever nedbemanning, sier hun.

Bekymret. I Oslo jobber tømmerbas Bård B. Sogge for Skanska med et leilighetskompleks på Grønland. Han har jobbet i bedriften i tre år, og synes det er vanskelig å ta inn over seg at Skanska nå må nedbemanne. Nylig meldte bedriften at 800 av totalt 4.700 ansatte i Norge mister jobben.

– Det har kanskje ikke helt gått opp for meg ennå, sier han.

Selv om de ikke snakker så mye om det på jobb, gjør den vemmelige spenningen knyttet til hvem som må gå og hvem som får fortsette, han bekymret.

– Vi er redd for å miste jobben alle mann. Ingen føler seg trygge når det ikke er bestemt hvem som må slutte, sier han.

Klubbleder og hovedverneombud for Skanska i Oslo, Kåre Thorkildsen, synes det er rart at ingen så varsellampene lyse i

Tømmerbas Bård B. Sogge (t.v.), voksenlærling Vincent Logan, tømmer Geir Olsen og hovedverneombud Kåre Thorkildsen bygger leiligheter på Grønland i Oslo. Inntil 800 av Skanskas 4.700 ansatte kan få sparken etter jul. – Det er alvorlig at så mange må gå, sier Thorkildsen.

Foto: Øystein Franck-Nielsen

bygg- og anleggsbransjen etter en lang oppgang.

– Det er alvorlig at så mange må gå. Dette vil føre til personlige kriser, sier Thorkildsen som har vært i Skanska i 37 år.

Høyere dødelighet. Forskningsprosjektet til Rege og Telle bygger på registerdata fra SSB. Resultatet viser at nedbemanning kan være et spørsmål om liv og død. En person over 40 år som jobbet i en bedrift som nedbemannet mer enn 60 prosent, har en 14 prosent større sannsynlighet for å dø innen seks år sammenlignet med en som jobbet i en bedrift som ikke nedbemannet. Prosjektet viser at en som mister arbeidet i en nedbemanning, har 24 prosent større sjanse enn andre for å ende opp som uføretrygdet.

Studien viser også at barna og ekteskapet lider når mannen opplever nedbemanning. Barna får i snitt en dårligere karakter i ett fag dersom far mister job-

Hovedtillitsvalgt i Skanska, Frank Heine Jensen, føler med dem som må gå.

Foto: Øystein Franck-Nielsen

ben. Sannsynligheten for skilsmisse øker også dersom mannen får sparken.

Bjergulf Claussen, professor ved Universitetet i Oslo og lege, forsket på langtidsledige forrige gang det var nedgangstider i Norge.

– De som ble gående ledige lenge fikk dårligere helse, og det var arbeidsledigheten som førte til at helsen ble dårligere, sier han.

Han tror det samme vil kunne skje med dem som blir gående ledige i dag, og oppfordrer folk

Mari Rege har forsket på hva som skjer med dem som opplever nedbemanning.

Foto: Universitetet i Stavanger

til å holde seg i aktivitet dersom de mister jobben.

«Blodig vinter». Kuttene i Skanska rammer både håndverkere og funksjonærer. Hovedtillitsvalgt Frank Heine Jensen i bedriften er fortvilet.

– 183 er oppsagt, men vi skal opp i 800. Det blir en blodig vinter utover, sier han.

Jensen føler med dem som må gå, og beskriver situasjonen som «en tragedie» for dem det gjelder.

– Reaksjonene er mange – fra sinne og frustrerte til bunnløs

ARBEIDSLEDIG?

GJØR DETTE

Hold deg i aktivitet.

Stå på og søk jobber.

Fyll dagene med meningsfulle gjøremål: utdanning, friluftsliv, frivillig arbeid eller hobbyer.

Ta den første jobben du får. Det er enklere å få en god jobb hvis man allerede er i arbeid, enn hvis man er arbeidsledig.

Vær klar over at mange får kroppslige symptomer som mageskneipe og søvnløshet. Ta symptomene på alvor og snakk med en lege.

Kilde: Professor Bjergulf Claussen

fortvilelse. For noen tar det tid å innse at de ikke lenger har en jobb, forteller han.

Finanskrisen kan være vanskelig nok å forstå for mange voksne. Hvordan skal man da forklare det til barna?

Les Du@Jeg på side 28